

УДК 327(477-04:438)(091)

ДИНАМІКА МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИХ ФУНКЦІЙ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

Наталія Папіш, Олександра Федунь

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел. 032-239-46-56,
e-mail: papish_n@yahoo.com, fedun_lesya@yahoo.com*

Розглянуто особливості функціонування державного кордону між Україною та Польщею. У хронологічному контексті виокремлено чотири етапи трансформації міжнародно-політичних функцій українсько-польського кордону. Проаналізовано співвідношення та роль цих функцій. Трансформація функцій державних кордонів є перманентним процесом, який розвивається і сьогодні.

Ключові слова: українсько-польський кордон; міжнародно-політичні функції державного кордону; трансформація функцій; транскордонне співробітництво.

Історичні особливості становлення та розвитку українсько-польського державного кордону в контексті динамічних міждержавних взаємин зумовили трансформацію його міжнародно-політичних функцій.

Українські та зарубіжні науковці, з-поміж яких В. Боечко, О. Ганжа, М. Дністрянський, Г. Єфіменко, Б. Захарчуко, Є. Кіш, І. Козловський, М. Литвин, В. Сергійчук, О. Шаблій, Г. Домінічак, П. Еберхардт, Б. Кавалко, Т. Ольшанський, З. Рикель, Г. Сіmek та інші, у своїх дослідженнях значну увагу приділяли проблематиці українсько-польського кордону в історичному та просторово-географічному аспектах. Проте міжнародно-політичний аспект функціонування державного кордону між Україною та Польщею недостатньо висвітлений, зокрема, у вітчизняному науковому дискурсі. Формування цілісного уявлення про функціональну складову українсько-польського державного кордону покликане сприяти втіленню комплексного підходу в реалізації національних інтересів України та зміцненню українсько-польських взаємин.

Динаміка міжнародно-політичних функцій українсько-польського кордону, передусім на рубежі ХХ і ХХІ ст., має асиметричний синусоїдний характер із загальним трендом до посилення фільтраційного режиму функціонування кордону упродовж останнього десятиліття. Відтинок кордону, що за часів Радянського Союзу був максимально закритий для перетину і слугував своєрідною «залізною завісою» від зовнішнього світу, у 1990-х роках, після розпаду СРСР та проголошення незалежності України, зазнав кардинальних функціональних змін у напрямі відкритості. На початку ХХІ ст. українсько-польський кордон став зовнішнім кордоном Європейського Союзу.

З цього часу ситуація на кордоні поступово еволюціонує у напрямі ущільнення режиму його функціонування зі зменшенням пропускної здатності. Наразі синусоїдна крива є асиметричною: верхні її точки, які відображають рівень максимальної непроникності державного кордону у радянські часи і станом на сьогодні, не знаходяться на одній горизонтальній прямій. У якому тренді змінюватимуться функції кордону у перспективі – покажуть найближчі роки.

Найважливішими функціями державного кордону є бар'єрна, контактна, фільтраційна, регулююча, відокремлення та інші. Їхнє співвідношення та роль змінюються у різних історичних та міжнародно-політичних умовах.

Опрацьовуючи літературні джерела, аналізуючи міжнародно-правові документи та фондові матеріали, ми визначили такі часові періоди, упродовж яких відбувалася трансформація міжнародно-політичних функцій українсько-польського кордону:

- період *остаточного формування радянсько-польського кордону* (1918–1951), який виконував переважно *функцію відокремлення*;
- період *«залізної завіси»*, коли українсько-польський кордон залишався максимально непроникним і виконував переважно чітко виражену *бар'єрну функцію* (1951–1991);
- період *спрощеного перетину державного кордону*, коли домінуючою була його *фільтраційна функція* (1991–2004);
- період *східного кордону Європейського Союзу* (2004–2013).

Запропоновану періодизацію виконано з урахуванням низки історичних, політичних, етнічних, економічних, соціальних, геополітичних та інших чинників функціонування українсько-польського державного кордону. Роль кожного з них у часовому аспекті неоднакова. Головним критерієм періодизації динаміки міжнародно-політичних функцій українсько-польського державного кордону є історичний. Такі історичні події, як Перша та Друга світові війни, утворення і розпад СРСР, проголошення незалежності України, розширення ЄС на схід визначили факт існування державного кордону як лінії розмежування територій сусідніх держав, а також суспільну й політичну роль державного кордону та режим його функціонування.

Ідеологія державотворення, особливості політичного режиму та державного устрою значною мірою визначають функціонування державного кордону.

У міжвоєнний та повоєнний періоди визначальним був етнічний чинник. Він впливав не лише на встановлення та проходження лінії державного кордону, а й часто був причиною прикордонних конфліктів, наприклад, у Закарпатті (1944–1946). Після їхнього «насилницького» розв'язання етнічний чинник почав відігравати другорядну роль.

У період прискореної індустріалізації пріоритетне значення у процесі трансформації функцій українсько-польського кордону мали економічні та соціальні чинники, зокрема рівень соціально-економічного розвитку країн-сусідів, їхні стратегічні цілі та економічні можливості на світовому чи регіональних ринках, згідно з якими відбувався обмін територіями.

Сьогодні визначальним критерієм функціонування українсько-польського державного кордону є геополітичний чинник. Адже розширення ЄС на схід зумовило значні геополітичні зміни в Центрально-Східній Європі, позитивно вплинуло на зростання інтересу до країн-сусідів ЄС (зокрема, до України), насамперед з метою підтримання безпеки, істотно підвищило роль нового східного кордону Євросоюзу.

Перший період включає встановлення та затвердження остаточної лінії кордону з 1918 р. до початку 50-х років ХХ ст., його демаркацію, «прикордонні» поправки 1951 р., яким передувало кілька хвиль примусового обміну населенням між прикордонними районами України та Польщі 1945–1947 рр. Визначальною у цей період була функція відокремлення, що проявляється у диференціації однієї етнічної, соціальної або культурної групи від іншої, у збереженні та підтримці їхніх відмінностей і різноманітності.

З початку 1950-х років розпочався другий період функціонування українсько-польського кордону. У цей час українсько-польський кордон виконував бар'єрну функцію, був максимально непроникним і став частиною так званої «залізної завіси», яка впродовж 40 років майже цілковито обмежувала рух людей та товарів через державний кордон.

Зовнішній радянський кордон, у тому числі й відтинки українсько-польського кордону, обладнали так званою «захисною системою», що складалась з огорожі висотою 2,5 м, зробленої з дроту під високою напругою, та з 5-ти захисних рядів переораної землі, які викривали порушення кордону. Телефонна комунікаційна система, проведена вздовж лінії захисних споруд, давала змогу охороні повідомляти про будь-які порушення.

Пропускна здатність кордону була дуже низькою. Високий показник замкнутості кордону спричинив розрив структурно-функціональних зв'язків між прикордонними регіонами України та Польщі, які були тісними і взаємопроникними до Другої світової війни. Найбільше порушились комунікаційні функції кордону. Не розвивалась дорожньо-транспортна мережа, зокрема, за напрямками: Люблін–Холм–Дорогуськ–Любомль–Ковель, Люблін–Замостя–Томашів–Любельський–Гребенне–Рава-Руська–Львів, Холм–Влодава–Брест–Литовський, Холм–Влодава–Кобрин, Грубешів–Устилуг–Володимир–Волинський–Луцьк, Грубешів–Устилуг–Володимир–Волинський–Ковель, Люблін–Холм–Ковель, Замостя–Грубешів–Володимир–Волинський–Ковель та інші.

Не відбудовані мости через Буг спричинили комунікаційну деградацію Любліна, Холма, Замостя, Грубешова, Ковеля та інших міст по обидва боки кордону. Виникли функціонально поділені міста, такі як Влодава (на іншому березі Бугу залишилась залізнична станція, яка обслуговувала місто).

Новим об'єктом транспортної інфраструктури, сформованим у часових межах періоду замкнутого кордону, стала ширококолійна, неелектрифікована магістраль, яку звели упродовж 1976–1979 рр. Вона проходила зі Славкова поблизу Гути Катовіце через Олкуш, Баранув Сандомирський, Білгорай, Замостя до Грубешова, щоб далі через Ізів і Володимир–Волинський включитись у

залізничну транспортну систему СРСР. Залізничну лінію збудували з урахуванням як економічних чинників (транспортування руди з Криворізького басейну, сталі – з Гути Катовіце, сірки – з Тарнобжезького басейну), так і військових (швидке транспортування військ та військового обладнання з СРСР до країн Варшавського договору) мотивів [8, с.134].

Унаслідок замкнутості державного кордону прикордонні території набули периферійного статусу, поступово трансформуючись у депресивні регіони. Налагоджені комунікаційні зв'язки були розірвані, що зумовило економічний застій та еміграцію працездатного населення в промислові центральні райони країн. Спостерігався доцентровий економічний розвиток в обох країнах.

На кордоні функціонував лише один пункт пропуску з автомобільним сполученням «Шегині – Медика», відкритий 1945 р. Ще один пункт пропуску з автомобільним та залізничним сполученням «Ягодин–Дорогуськ» відкрили 1990 р.

Упродовж цього періоду (до 1991 р.) перетнути українсько-польський кордон було важко. Виїхати з Польщі в Україну можна було лише за запрошенням з метою залагодження родинних справ, причому польські паспортні органи намагалися максимально обмежувати такі виїзди. Кількість в'їздів і виїздів залежала від того, наскільки жорстким був політичний режим при владі у Радянському Союзі того часу.

Жителям Радянської України виїхати за кордон було значно складніше. Зазвичай, їздили цілими делегаціями, які переважно очолювали люди, що відповідали за моральне обличчя кожного члена туристичної групи. Склад групи формували з «перевіраних товаришів» партійної, комсомольської та профспілкової верхівки [10]. Вагоме місце за обсягом і масовістю посідали загальноознайомлювальні поїздки. Значна їхня кількість припадала на подорожі, присвячені святкуванню знаменних дат у житті братерських народів, держав і спілок молоді [12].

Невеликим був обмін молоддю. Упродовж 1970–80-х років найпоширенішою формою молодіжного обміну були «поїзди дружби» – організовані залізничні екскурсії за попередньо запланованими маршрутами і за чітко визначеною програмою, щоб показати учасникам досягнення соціалістичного будівництва в СРСР, вищість державного устрою, який там панує.

Після виникнення 1980 р. у Польщі політичної партії «Солідарність» і до середини 1980-х років українсько-польський кордон почав функціонувати у ще замкнутішому режимі. Найбільший контроль польських громадян тривав у період військового стану в Польщі, тобто від 13 грудня 1980 р. до 22 липня 1983 р.

Певна лібералізація у виїздах до СРСР відбулася наприкінці вісімдесятих років, у період приходу до влади в СРСР М. С. Горбачова та здійснюваної ним політики «перебудови». Тоді під час перетину українсько-польського кордону доводилось долати менше перешкод. З 1990 р. на виїзд достатньо було запрошення будь-якої з діючих в Україні громадських організацій. У цей час збільшили кількість культурних обмінів між Україною та Польщею, хоча вони і

надалі носили офіційний характер і їх контролював державний апарат. Поширеними були в'їзди польських громадян в Україну з метою закупівлі дешевших промислових і продовольчих товарів. Це викликало невдоволення українських громадян, оскільки створювало дефіцит певних видів товарів на українському ринку. На державні органи і митне управління чинили тиск, щоб максимально обмежити вивіз товарів з України [11].

Пом'якшення контролю на українсько-польському кордоні та збільшення його пропускну здатності стало можливим після розпаду СРСР та здобуття Україною незалежності.

Третій період так званого спрощеного (фільтраційного) кордону розпочався після прийняття Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р. Декларації про державний суверенітет України та проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Саме тоді змінився міжнародно-правовий статус державних кордонів України, в тому числі українсько-польського відтинку кордону. Українсько-польський кордон став відкритим для руху людей і товарів в обох напрямках.

У цей період Україна досягла значних успіхів у налагодженні добросусідської співпраці з Польщею. На деякий час після проголошення незалежності України на неофіційному рівні зберігалось певне напруження щодо прикордонних проблем, що, з огляду на складну історію українсько-польських взаємин, є закономірним явищем. Подальший розвиток процесів змінився у напрямі зменшення недовіри, усунення деяких негативних стереотипів. Сучасна польська еліта відмовилась від реакційної геополітичної доктрини «від моря до моря», розуміючи значення української незалежності для зміцнення безпеки Польщі і всього регіону. Упродовж 1990-х років між Україною та Польщею сформовано солідну договірно-правову базу, основу якої заклали Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво (травень 1992 р.) [1] та Декларація «До злагоди та єднання» (травень 1997 р.) [2, с. 347]. Було підписано низку двосторонніх міжнародних угод, у тому числі про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань, про передачу і прийом осіб через спільний державний кордон, розбудову його інфраструктури, міжнародні автомобільні перевезення, залізничне сполучення через державний кордон, співробітництво і взаємодопомогу у митних справах та під час здійснення контролю осіб, товарів і транспортних засобів, умови поїздок громадян тощо.

У 1990-х роках перетин кордону між Україною та Польщею максимально спростили. Українсько-польський кордон функціонував у двосторонньому безвізовому режимі згідно з Угодою між Урядом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і Урядом Польської Народної Республіки про взаємні безвізові поїздки громадян обох держав, підписаною 1979 р., а згодом – за Угодою між Урядом України та Урядом Республіки Польща про умови поїздок громадян, підписаною 1996 р.

На українсько-польському кордоні відкриті нові прикордонні переходи: 1993 р. функціонувало 7 прикордонних переходів, 1995 р. – 9 прикордонних переходів, 5 залізничних і 4 автомобільних [5, с. 389], а 2002 та 2004 р. – 12 (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка кількості прикордонних переходів
на українсько-польському державному кордоні
(1993–2004 рр.)

Рік	Кількість прикордонних переходів	Середня відстань між прикордонними переходами, км
1993	7	75,57
1995	9	58,78
1999	11	48,09
2000	11	48,09
2001	11	48,09
2002	12	44,08
2004	12	44,08

Примітка: Moraczewska Anna. Transformacja funkcji granic Polski. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. – S. 161.

У цей період найдинамічніше розвивалось транскордонне співробітництво між Україною та Польщею. У травні 1993 р. між Урядом Республіки Польща та Урядом України підписали Угоду про міжрегіональне співробітництво. У прикордонних регіонах для стимулювання економічного розвитку були створені та почали функціонувати вільні економічні зони, Асоціація «Карпатський євро регіон» (1993) та євро регіон «Буг» (1995).

Значно зросли міграційні та товарні потоки через українсько-польський кордон. Дослідивши статистичні дані переміщення осіб та поїздів через українсько-польський кордон упродовж 1990–1995 рр., ми виявили позитивну динаміку прикордонного руху (табл. 2, 3).

Порівняльний аналіз динаміки переміщення осіб через пункти пропуску для автомобільного сполучення на всьому східному кордоні Польщі упродовж 1990–1996 рр. дає підстави стверджувати, що саме українсько-польський кордон за цей період перетнула найбільша кількість громадян – загалом 37 443,8 тис. осіб (табл. 4).

Упродовж 2001–2003 рр. частка українських мігрантів у Польщу коливалась від 10,4 % до 9,3 %, що було найбільшим показником серед пострадянських країн [4, с. 155].

Таблиця 2

Переміщення осіб через українсько-польський кордон
(1990–1995 рр.)

Роки	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Кількість осіб	4 272 310	7 358 088	6 357 812	5 563 168	6 622 361	7 018 010

Примітка: Dominiczak Henryk. Granice państwa i ich ochrona na przestrzeni dziejów. 966–1996. – Warszawa : Bellona, 1997. – S. 390.

Таблиця 3

Переміщення пасажирських та вантажних поїздів через українсько-польський кордон (1980 р., 1990–1994 рр.)

Роки	1980	1990	1991	1992	1993	1994
Пасажирські поїзди	123 078	477 109	644 969	667 068	776 314	1 233 507
Вантажні поїзди	8 235	34 143	52 741	74 788	75 347	103 772

Примітка: Dominiczak Henryk. Granice państwa i ich ochrona na przestrzeni dziejów. 966–1996. – Warszawa : Bellona, 1997. – S. 391.

Таблиця 4

Динаміка переміщення осіб через пункти пропуску для автомобільного сполучення на східних кордонах Польщі (1990–1996 рр.)

Роки Кордон	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
	Переміщення через кордон, тис. осіб						
Російсько-польський	82,1	229,8	778,0	972,1	1 821,8	2 787,6	4 141,2
Литовсько-польський	995,5	1 643,5	2 065,4	2 832,3	2 339,3	2 644,0	2 856,2
Білорусько-польський	2 589,5	3 237,0	3 359,6	4 343,4	5 785,5	7 499,2	7 758,4
Українсько-польський	2 744,4	4 224,1	3 847,5	3 668,2	5 123,6	8 203,6	9 632,4

Примітка: Rola granicy i współpracy transgranicznej w rozwoju regionalnym i lokalnym // pod red. A. Munc, R. Szula. – Warszawa : Wydawnictwo Europejskiego Instytutu Rozwoju Regionalnego I Lokalnego, 1999. – S. 54.

Отже, за функціональною різноманітністю третій період (фільтраційного кордону) є найдинамічнішим за час існування українсько-польського державного кордону.

Після вступу Польщі до Європейського Союзу 1 травня 2004 р. кордон між Україною та Польщею трактується не лише як державний кордон між двома країнами, а й як східний кордон Європейського Союзу. Деякі закордонні дослідники, у тім числі М. Фуше, називали його також зовнішньою межею політичної безпеки Європи [3]. З одного боку, Україна отримала переваги у

своєму макро-політико-географічному положенні, оскільки територіально безпосередньо наблизилась до Європейського Союзу. Зріс рівень комунікаційних зв'язків між Україною та Польщею. З іншого боку, ускладнилась процедура перетину кордону. Адаптація польської економіки до європейських стандартів, протидія нелегальній міграції населення ускладнили перетин кордону для українських юридичних і фізичних осіб. Для українців запроваджено візовий режим перетину кордону згідно з Угодою про поїздки громадян, підписаною Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України у липні 2003 р. Україна, своєю чергою, не запроваджує аналогічних правил перетину українського кордону для громадян країн ЄС. З цього часу українські громадяни часто зустрічаються з бюрократичними перешкодами під час оформлення віз і перетину українсько-польського кордону.

За даними Головного Командування прикордонної служби Республіки Польща, за період з січня до травня 2004 р., порівняно з аналогічним періодом 2003 р., кількість приїжджих до Польщі з України зменшилась на 16,2 % (у той час як з Росії – на 6,6 %, з Білорусі – на 14 %). Зниження кількості приїжджих до Польщі з країн Східної Європи пов'язане із запровадженням візового режиму [13].

Після вступу низки країн Центрально-Східної Європи, у тому числі Польщі, в шенгенську зону (грудень 2007 р.) умови перетину українсько-польського кордону стали ще жорсткішими. Для громадян України існують різні види платних віз, залежно від причин та термінів виїзду за кордон [7, с. 120].

За час запровадження шенгенських віз кількість українців, що відвідали Польщу, скоротилась майже вдвічі. Це негативно відобразилось на прикордонних економічних і культурних зв'язках обох країн. Такий стан речей насамперед відобразився на активності малого та середнього бізнесу прикордонних регіонів. Істотно скоротились маятникові міграції населення. Зокрема, невдоволення української сторони проявлялось стихійними бунтами автоперевізників на кордоні, все частіше лунали вимоги щодо запровадження українських віз для громадян країн-членів ЄС.

Проаналізовані статистичні дані щодо перетину українсько-польського державного кордону громадянами України в період 2007–2014 рр. засвідчили, що кількість українців, що перетнули українсько-польський кордон, зменшилась у 2,5 раза. Змінювалися пріоритети щодо мети поїздки. Зменшилась кількість поїздки з метою організованого туризму та приватних поїздки, натомість збільшилась кількість поїздки у службових справах. Однією з головних причин зменшення кількості українців, які перетнули кордон з Польщею, є вступ країни у шенгенську зону, що значно ускладнило правила перетину державного кордону для українських громадян [9].

Щодо динаміки експорту–імпорту послуг та товарів між Україною та Польщею за 2004–2014 рр., за даними Державного комітету статистики України, вона має виразно позитивну тенденцію. Найвищі показники зафіксовано 2008 р., імпорт в Україні переважає над експортом. Спад імпорту–експорту 2009 р. пов'язаний зі світовою економічною кризою. Порівнюючи статистичні дані

2008 і 2009 рр., можна зробити висновки щодо впливу цієї кризи на товарообіг між Україною та Польщею. Якщо загальний товарообіг послуг 2008 р. становив максимальну кількість, тобто 383,3 млн дол. США, а товарів – 6618,6 млн дол. США, то 2009 р., відповідно, 209,9 млн дол. США та 3 378,3 млн дол. США [9]. Отже, завантаження українсько-польського кордону скоротилось майже вдвічі. Однак упродовж 2010–2014 рр. спостерігається позитивна тенденція динаміки експорту–імпорту послуг та товарів між Україною та Польщею.

Отже, у період динамічного розвитку глобалізаційних процесів у світі державний кордон між Україною та Польщею відіграє більшою мірою фільтраційну, (похідну від бар'єрної), аніж контактну функцію. Однак історія розвитку кордонів та сучасні динамічні процеси міждержавних взаємин засвідчують мінливість їхніх функцій. Однозначно трансформація функцій державних кордонів триває. Немає чітких термінів, які б засвідчували завершеність цього складного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Договір між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво від 18.05.1992 р. / Офіційний вісник України. – Офіц. вид. – К. : Мін'юст України, ДП «Українська правова інформація», 2005. – 15.04. – № 13. – С. 597, ст. 696, код акту 31927/2005.
2. Дністрянський М. С. Геополітика : навч. посібник / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 434 с.
3. Фуше М. Европейская республика. Исторические и географические контуры : [сост. М. Фуше ; [перевод с франц. В. П. Серебренникова, Т. Н. Серебренниковой]. – М. : Международные отношения, 1999. – 167 с.
4. Чекан І. А. Проблеми обміну людським капіталом між Україною та Польщею / І. А. Чекан // Стратегічна панорама. – 2008. – № 1. – С. 154–159.
5. *Dominiczak Henryk*. Granice państwa i ich ochrona na przestrzeni dziejów. 966–1996 / H. Dominiczak. – Warszawa : Bellona, 1997. – 410 s.
6. *Moraczewska Anna*. Transformacja funkcji granic Polski / A. Moraczewska. – Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. – 299 s.
7. Polska w strefie scengen / Red. Bednaruk W., Bielecki M., Kowalski G. / Fundacja «Centrum Europejskie Natolin». – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2010. – 398 s.
8. Rola granicy i współpracy transgranicznej w rozwoju regionalnym i lokalnym // pod red. A. Munc, R. Szula. – Warszawa : Wydawnictwo Europejskiego Instytutu Rozwoju Regionalnego I Lokalnego, 1999. – 232 s.
9. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. Перша поїздка за кордон за радянських часів. Як це було? [Електронний ресурс] / Архів статей. – Режим доступу : <http://arhiv-statey.pp.ua/index.php?newsid=19830>.
11. *Роговська А.* Польсько-український кордон в останні півстоліття [Електронний ресурс] / А. Роговська, С. Стемпень // Незалежний культурологічний часопис «І». – 1997. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n11texts/rog-stemp.htm>.
12. Розвиток туризму в Україні у ХХ – на початку ХХІ ст. [Електронний ресурс] / Українські реферати. – Режим доступу : <http://referatu.com.ua/referats/154/36944/?page=25>.
13. *Тосцький С.* «Візове питання» в українсько-польських відносинах [Електронний ресурс] / Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=48&c=1031>.

Стаття надійшла до редколегії 21.04.2015

Прийнята до друку 15.05.2015

**DYNAMICS OF INTERNATIONAL POLITICAL FUNCTIONS
OF THE UKRAINIAN-POLISH STATE BORDER**

Nataliya Papish, Oleksandra Fedun

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032) 239-46-56,
e-mail: papish_n@yahoo.com, fedun_lesya@yahoo.com*

Peculiarities of functioning of the state border between Ukraine and Poland were reviewed in this article. The research of the historical genesis of the Ukrainian-Polish state border formation considering its functional dynamics has allowed to substantiate the four stages of its development. The correlation and role of these functions were analyzed. The transformation of state borders functions is a permanent process which continues active now.

Key words: the Ukrainian-Polish border; international political functions of the state border; transformation of functions; transborder cooperation.

**ДИНАМИКА МЕЖДУНАРОДНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ФУНКЦИЙ
УКРАИНСКО-ПОЛЬСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАНИЦЫ**

Наталія Папіш, Олександра Федунь

*Львовський національний університет імені Івана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина, 79000, тел. 032-239-46-56,
e-mail: papish_n@yahoo.com, fedun_lesya@yahoo.com*

Рассмотрены особенности функционирования государственной границы между Украиной и Польшей. В хронологическом контексте выделены четыре этапа трансформации международно-политических функций украинско-польской границы. Проанализированы соотношение и роль этих функций. Трансформация функций государственных границ является перманентным процессом, который развивается и в настоящее время.

Ключевые слова: украинско-польская граница; международно-политические функции государственной границы; трансформация функций; трансграничное сотрудничество.